

Vergaderjaar 2019–2020

35 316

Wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 2 december 2019

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid, belast met het voorbereidend onderzoek van voorliggend wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen. Onder het voorbehoud dat de in het verslag opgenomen vragen en opmerkingen afdoende door de regering worden beantwoord acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave		blz.
I.	ALGEMEEN	2
1.	Hoofdlijnen van het voorstel	2
	1.1 Vroegsignalering van schulden	2
	1.2 Gegevensuitwisseling besluit toegang en plan van aanpak schuldhulpverlening	4
2.	Verhouding tot hoger recht en nationale regelgeving	5
	2.1 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	5
3.	Gevolgen	5
	3.1 Doenvermogen en privacy van en regeldruk voor burgers	5
	3.2 Regeldruk gemeenten	6
	3.3 Gevolgen voor schuldeisers	6
4.	Advies en consultatie	7
	4.1 Bestuurlijke reactie VNG en uitvoeringstoets NVVK	7
	4.2 Nationale ombudsman	7
II.	ARTIKELGEWIJS	8

I. ALGEMEEN

De leden van de **VVD-fractie** hebben met belangstelling kennisgenomen van de Wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens. Zij zijn positief over de door de regering genomen stappen en voortvarendheid en lezen met instemming dat knelpunten worden weggenomen. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de **CDA-fractie** hebben met belangstelling kennisgenomen van dit wetsvoorstel. Zij onderschrijven van harte het doel van dit wetsvoorstel om door vroegsignalering eerder mensen met schulden te kunnen helpen en verdere problematische verhoging van de schulden te voorkomen. Hierdoor kan de omvang van de schuld bij aanvang van het schuldhulpverleningstraject verkleind worden en worden schuldenaren behoed voor nog meer schulden. Deze leden hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de **D66-fractie** zijn content dat de regering met de aanpassing van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening de inzet op vroegsignalering van problematische schulden versterkt. Deze leden achten het voorkomen van schulden beter dan genezen, en denken dat vroegsignalering daar een goede bijdrage aan kan leveren. Zij hebben nog enkele vragen die zij aan de regering willen voorleggen.

De leden van de **GroenLinks-fractie** hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben daarover nog enkele vragen.

De leden van de **SP-fractie** hebben met belangstelling kennisgenomen van de Wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens.

De leden van de **PvdA-fractie** hebben met interesse kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Daarover hebben zij nog enkele vragen.

De leden van de **SGP-fractie** hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden vinden het een goede zaak dat de toegang tot de schuldhulpverlening beter wordt geregeld en dat de wettelijke basis voor het uitwisselen van gegevens op orde wordt gebracht. Tegelijk constateren zij dat wezenlijke problemen ten aanzien van de uitvoering en afstemming van de schuldhulpverlening niet worden verholpen. Zij hebben nog enkele vragen en opmerkingen over het wetsvoorstel.

1. Hoofdpijnen van het voorstel

1.1 Vroegsignalering van schulden

De leden van de **VVD-fractie** willen weten hoe de regering door sociale incasso als uitgangspunt te nemen, het ontstaan van verschillende termijnen voor betalingsachterstanden voor energie, gas, water en huur en daarmee het risico op toegenomen regeldruk tegengaat. Hoe verhoudt de maximale bewaartermijn van zes maanden voor persoonsgegevens zich tot het ontstaan van verschillende termijnen voor betalingsachterstanden?

De leden van de **VVD-fractie** lezen verder dat over een drietal categorieën signalen wordt gesproken. Valt onder het signaleren door derden ook het bankeninitiatief tegen schulden, zodat zij straks niet alleen hun klant op schuldhulp kunnen wijzen, maar ook direct de gemeente kunnen

inschakelen? Welke mogelijkheid biedt voorliggend wetsvoorstel voor schuldenwijzer.nl om ook belastingschulden te kunnen opnemen?

De leden van de VVD-fractie lezen met instemming dat de regering ruimte openlaat voor nieuwe innovatieve signalen. Wel vragen deze leden of er beperkingen zijn op de experimenteerruimte. Is daarbij ook ruimte voor het experimenteren met digitale ontwikkelingen en innovaties, bijvoorbeeld door het gebruik van algoritmes?

De leden van de VVD-fractie lezen in de memorie van toelichting dat belastingschulden een minder geschikt signaal zijn voor schulden, terwijl belasting/toeslagschulden wel een veelvoorkomende oorzaak van schulden zijn. Kan de regering toelichten waarom deze niet geschikt zijn en of, en zo ja hoe, de Belastingdienst proactief contact opneemt met de gemeenten wanneer grote betalingsachterstanden worden geconstateerd?

De leden van de **CDA-fractie** zijn met de regering van mening dat experimenteren bij vroegsignalering belangrijk is om signalen te vinden waarmee mensen met problematische schulden beter bereikt kunnen worden. Zij merken op dat vroegsignalering al een aantal jaar op steeds grotere schaal wordt uitgevoerd, maar dat monitoring tot nu toe slechts beperkt plaatsvindt en er geen schatting beschikbaar is van het aantal mensen dat op dit moment met vroegsignalering wordt bereikt. Kan de regering nader aangeven of en hoe zij het aantal mensen dat met vroegsignalering wordt bereikt gaat monitoren?

De leden van de CDA-fractie constateren dat op grond van artikel 10 de mogelijkheid bestaat om bij ministeriële regeling een ander signaal aan te wijzen dan de reeds genoemde in hoofdstuk 2 van het algemeen deel van de memorie van toelichting. Hoe wordt de Kamer over de algemene maatregel van bestuur (AMvB) en de ministeriële regeling geïnformeerd?

De leden van de **D66-fractie** constateren dat er met het wetsvoorstel een wettelijke grondslag ontstaat voor het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de vroegsignalering. Deze leden vragen de regering op welke wijze er wordt geborgd dat de gegevens die door de partijen worden verzameld op een veilige en privacy-verantwoorde wijze worden verwerkt. Ook vragen deze leden hoe dit voorstel zich verhoudt tot het verwachte wetsvoorstel inzake het wegnemen van knelpunten in relatie tot gegevensuitwisseling en privacy in het sociaal domein.

De leden van de D66-fractie constateren dat er gehandeld moet worden wanneer er signalen van (beginnende) schulden worden ontvangen door gemeenten. Deze leden vragen de regering om te borgen dat dit niet betekent dat de inspanningen van andere partijen rondom de schuldhulpverlening uit het oog worden verloren. Kan de regering daarnaast aangeven in hoeverre gemeenten afdoende capaciteit beschikbaar hebben om deze signaleringsrol op te pakken?

De leden van de D66-fractie constateren dat een termijn van zes maanden redelijk wordt geacht bij het opslaan van persoonsgegevens door gemeenten. Kan de regering nader toelichten op basis waarvan deze termijn is bepaald? Kan de regering daarnaast nader duiden hoe er wordt geborgd dat er op een prudente wijze met deze gegevens wordt omgaan?

De leden van de D66-fractie constateren dat de mogelijkheid wordt gecreëerd om aanvullende signalen om schulden te herkennen bij ministeriële regeling voor een periode van vijf jaar aan te wijzen. Kan de regering nader uiteenzetten op welke wijze de Kamer bij het opstellen van een mogelijke ministeriële regeling wordt geïnformeerd? Deze leden constateren daarbij dat gemeenten op basis van een AMvB signalen kunnen vastleggen die voor hen aanleiding zijn om op eigen initiatief schuldhulpverlening te verlenen. Zij vragen of er bij het opstellen van een dergelijke AMvB een voorhang volgt.

De leden van de **SP-fractie** constateren dat 1 a 1,5 miljoen huishoudens problematische of risicovolle schulden hebben en achten schulden daarmee een groot maatschappelijk probleem.

De leden van de SP-fractie vinden armoedebestrijding, een hoger minimumloon en een hoger sociaal minimum belangrijk om de structurele oorzaken van schulden aan te pakken. De leden van de SP-fractie betreuren het dat er slechts een heel klein deel van de mensen met schulden daadwerkelijk geholpen worden.

De leden van de SP-fractie hechten veel belang aan vroegsignalering en een laagdrempelige schuldhulpverlening. In dat kader begroeten zij voorstellen voor vroegsignalering van schulden met vreugde. Wel vinden deze leden het van groot belang dat gegevensuitwisseling in het kader van vroegsignalering in lijn is met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), in lijn is met privacyregels en dat uitwisseling van gegevens niet uitgebreider of langduriger is dan strikt noodzakelijk. De leden van de SP-fractie vragen welke waarborgen de regering hiervoor heeft ingebouwd. Specifiek willen deze leden weten welke waarborgen er zijn om datalekken te voorkomen. Zij zijn van mening dat gemeenten verkregen gegevens niet langer dan zes maanden mogen behouden. Waarom mogen gemeenten de gegevens bewaren zo lang als noodzakelijk en is dit niet duidelijk beperkt tot zes maanden?

De leden van de SP-fractie zijn voorts, in navolging van de Raad van State, van mening dat het onwenselijk is dat experimenteeruimte voor het aanwijzen van nieuwe gegevens per ministeriele regeling geregeld kan worden. Zij vinden dat niet in lijn met de aard van de ministeriele regeling en zien te veel ruimte voor het ongelimiteerd toevoegen van allerlei gegevens. De leden van de SP-fractie stellen voor dit per AMvB met zware voorhang te doen en de experimenteeruimte tevens te beperken tot twee jaar.

De leden van de SP-fractie zien wel dat achterstanden bij de betaling van de hypotheek ook relevant kunnen zijn bij vroegsignalering. In hoeverre is dat mogelijk met voorliggend wetsvoorstel? Indien dit niet het geval is, is het mogelijk om hypotheekachterstanden nu al toe te voegen? Wat is de visie van de regering hierop?

De leden van de **PvdA-fractie** vragen of de regering het wenselijk acht dat commerciële partijen, bijvoorbeeld postorderbedrijven, eveneens gegevens kunnen uitwisselen ten behoeve van vroegsignalering.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de regering overweegt ook de gegevens van hypotheekverstrekkers een plek te geven in wet- en regelgeving.

1.2 Gegevensuitwisseling besluit toegang en plan van aanpak schuldhulpverlening

De leden van de **VVD-fractie** lezen met instemming dat de regering expliciet benadrukt dat zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en ondernemers toegang hebben tot gemeentelijke schuldhulpverlening. Kan de regering toelichten op welke manier gemeenten hiermee om horen te gaan en welke instrumenten zij hebben, bijvoorbeeld een bedrijfscoach of een krediet uit het besluit bijstandsverlening zelfstandigen, om hen te helpen het schuldenprobleem op te lossen en de onderneming te kunnen voortzetten?

Om de juridische risico's van digitale gegevensuitwisseling bij schuldhulpverlening weg te nemen, vinden de leden van de **CDA-fractie** het belangrijk dat de regelgeving goed wordt afgestemd op de privacyregels van de AVG.

De leden van de CDA-fractie merken op dat in een AMvB op grond van artikel 8 personen en instanties zullen worden aangewezen die aan het

college van burgemeester en Wethouders (B&W) gegevens en inlichtingen verstrekken waarvan kennisgeving noodzakelijk is voor uitvoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Deze leden zijn benieuwd naar de uitwerking hiervan en vernemen graag van de regering hoe het voorliggende wetsvoorstel zich in dat verband verhoudt tot het eind 2020 te verwachten wetsvoorstel van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake het wegnemen van knelpunten in relatie tot gegevensuitwisseling en privacy in het sociaal domein.

De leden van de **SP-fractie** zijn van mening dat extra zorgvuldig omgesprongen moet worden met alle data rondom de gezondheid. Wat is de visie van de regering? Deze leden vragen welke data over gezondheid gedeeld kunnen worden. Als iemand bijvoorbeeld een aanvullende verzekering heeft voor geestelijke gezondheidszorg, kan de gemeente deze informatie dan krijgen? Of is zeker gesteld dat enkel informatie over betalingsachterstanden betreffende gezondheidszorg gedeeld worden, en geen andere zaken waaruit privacygevoelige informatie gehaald kan worden? Graag zien de leden van de SP-fractie voldoende waarborgen voor bescherming van privacygevoelige gezondheidsgegevens. De leden van de SP-fractie vragen hoe het met het maatschappelijk verantwoord incasso van overheidsinstanties staat.

De leden van de SP-fractie vinden het een goede zaak dat schuldenaren voortaan een officiële beschikking krijgen, waartegen zij in bezwaar kunnen, over de schuldhulpverlening. Deze leden vragen of het aantal afwijzingen naderhand ook cijfermatig inzichtelijk gemaakt kan worden, inclusief de categorie reden waarom. Heeft de regering er zicht op of en in welke mate gemeenten nog jongeren en ex-ondernemers afwijzen voor schuldhulpverlening?

Uitvoeringsorganisaties wijzen op het belang van nazorg. De leden van de **PvdA-fractie** vragen op welke wijze de wet borgt dat noodzakelijke gegevens voor nazorg eveneens uitgewisseld kunnen worden.

2. Verhouding tot hoger recht en nationale regelgeving

2.1 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De leden van de **PvdA-fractie** vragen of de regering expliciet kan ingaan op de mogelijke spanning of strijdigheid met privacywetgeving en -regelgeving van onderdelen van het wetsvoorstel.

3. Gevolgen

3.1 Doenvermogen en privacy van en regeldruk voor burgers

De leden van de **VVD-fractie** lezen in de memorie van toelichting dat de Wgs een kader biedt en dat de lasten en lastenvermindering die burgers ervaren, afhangt van hoe gemeenten en schuldeisers de hulpverlening in de praktijk brengen. Zij vragen in hoeverre de regering de mogelijkheid heeft om handvatten/best practices mee te geven aan de gemeenten om zo de lasten die burgers ervaren zo veel mogelijk te verminderen. Ook vragen deze leden of het voorstel naast extra bereik, niet vooral met het eerdere bereik een oplossing biedt voor mensen die in de schulden raken. Hoe verhoudt deze inzet zich tot de mogelijkheid voor een schuldenaar om een hulpaanbod altijd te mogen afwijzen? Welke gevolgen heeft afwijzing van eerdere hulp, bijvoorbeeld bij de instroom in het minnelijk- of Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP)-traject?

Verder vragen de leden van de VVD-fractie de regering naar de waarborgen waarmee gemeenten de verantwoordelijkheid voor het verwerken van persoonsgegevens voor schuldhulpverlening kunnen invullen. Welke (technische) middelen kunnen gemeenten gebruiken om toegang tot persoonsgegevens te beperken? In hoeverre krijgen de gemeenten handvatten mee om datalekken en ongeoorloofd gebruik van dan wel toegang tot persoonsgegevens zo veel mogelijk te beperken? Hoe kunnen gemeenten waarbij de verwerking van persoonsgegevens is uitbesteed hiermee omgaan? De leden van de VVD-fractie vragen daarbij of gemeenten en bedrijven de verwerkingsovereenkomst als werkbaar inschatten.

3.2 Regeldruk gemeenten

De leden van de **GroenLinks-fractie** maken zich enigszins zorgen over de consequenties die deze wet heeft voor de uitvoering door gemeenten. Zij verwachten een toeloop door deze wet. Dat is ook de bedoeling, dat er meer mensen in beeld komen, maar dat betekent ook dat gemeenten meer mensen moeten gaan helpen. Op termijn kan dat kosten besparen, maar is de regering het met deze leden eens dat de kosten hier voor de baten uit gaan? Dus dat het wellicht nodig is om eerst te investeren, voordat het iets oplevert? Is de regering bereid om gemeenten daarin tegemoet te komen?

De Raad van State stelt dat het van belang is op welke wijze in het geval van een mogelijk tekort de noodzakelijke uitvoering zal worden gewaarborgd. De leden van de GroenLinks-fractie vragen de regering hier nader op in te gaan. Voorts vragen deze leden of de regering voornemens is om een vervolg uitvoeringstoets op organisatorisch en financieel gebied uit te voeren, conform Artikel 2 van de Financiële Verhoudingswet.

Indien vroegsignalering succes heeft, zal dit extra inspanningen van gemeenten vergen. De leden van de **PvdA-fractie** vragen op welke wijze geborgd is dat gemeenten over voldoende financiële capaciteit beschikken om het uitgebreide takenpakket uit te voeren en alle inwoners te helpen die dat nodig hebben.

De leden van de **SGP-fractie** constateren dat het wetsvoorstel slechts in zeer algemene zin benoemt dat gemeenten afspraken moeten maken met schuldeisers en dat bevoegdheden die regelmatig nodig blijken voor adequate doorzetting van de schulphulpverlening ontbreken. Zij vragen hoe de regering omgaat met de constatering dat onder meer het ontbreken van duidelijk afstemming met het beschermingsbewind in de praktijk problematisch werkt en dat samenwerking tussen betrokkenen zonder duidelijker regie moeizaam is. Waarom treft het wetsvoorstel op dit punt niet een uitgebreidere regeling, zo vragen zij.

3.3 Gevolgen voor schuldeisers

De leden van de **VVD-fractie** onderschrijven dat huurachterstanden een goede graadmeter zijn voor problematische schulden. Wel zijn zij blij te lezen dat de verplichting in de praktijk voornamelijk alleen voor woningcorporaties gaat gelden. Tegelijkertijd kunnen deze leden zich ook voorstellen dat kleine verhuurders zich wel verantwoordelijk voelen voor hun huurders. Op welke wijze is het voor hen mogelijk om toch melding te maken van betalingsachterstanden van de huurder?

4. Advies en consultatie

4.1 Bestuurlijke reactie VNG en uitvoeringstoets NVVK

De leden van de **CDA-fractie** hebben kennisgenomen van de zorgen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) over voldoende capaciteit en middelen voor de hulp aan burgers van wie gemeenten de betalingsachterstanden kennen. Is de regering voornemens om een vervolg uitvoeringstoets op organisatorisch en financieel gebied uit te voeren, conform artikel 2 van de Financiële Verhoudingswet, zoals gesuggereerd door de VNG?

De leden van de **SGP-fractie** constateren dat het wetsvoorstel gepresenteerd wordt als een aanpak om louter een basis te creëren voor de uitwisseling van persoonsgegevens, terwijl daarin niet alleen de mogelijkheid wordt geregeld voor het uitwisselen van informatie voor vroegsignalering, maar dat ook een nieuwe verplichting voor gemeenten tot vroegsignalering wordt geïntroduceerd. Deze leden vragen waarom de nieuwe verplichting in het wetsvoorstel onderbelicht is. Deze leden hebben in het nader rapport geen overtuigende reactie gelezen op de zorg dat de verplichting tot vroegsignalering voor gemeenten in potentie veel werk kan opleveren. Zij wijzen ook op de constatering van de VNG bij de consultatie dat een diversiteit bestaat in de mate waarin gemeenten gegevens ontsluiten en vroegsignalering vormgeven en het pleidooi voor een kan-bepaling als het gaat om het ontvangen van gegevens. Zij vragen de regering de uitvoerbaarheid nader te onderbouwen, juist als het gaat om de gemeenten die nog niet zeer actief zijn.

4.2 Nationale ombudsman

De leden van de **CDA-fractie** stellen vast dat de aanbevelingen van de Nationale ombudsman grotendeels door de regering zijn overgenomen. Dit geldt echter niet voor het advies om wettelijke termijnen op te nemen waarbinnen overheidsinstanties moten reageren op een verzoek van schuldhulpverleners om een schuldenoverzicht en een voorstel voor een schuldenregeling. Waarom neemt de regering dit advies niet over? Deze leden zien een nadere toelichting graag tegemoet.

De leden van de **D66-fractie** constateren dat de Nationale ombudsman adviseert wettelijke termijnen op te nemen voor overheidsinstanties waarbinnen zij moeten reageren op een verzoek van schuldhulpverleners. Kan de regering uiteenzetten wat de stand van zaken is met betrekking tot de inspanningen die het kabinet hierop pleegt in de Rijksincassovisie?

De leden van de **SP-fractie** vinden dat de regering in moet gaan op het verzoek van de Nationale ombudsman voor het opnemen van een wettelijke reactietermijn voor overheidsinstanties waarbinnen zij moeten reageren op een verzoek van schuldhulpverleners voor een schuldenoverzicht. Wat zijn de overwegingen en kan dit alsnog gebeuren?

II. ARTIKELGEWIJS

Artikel I, onderdeel A

De leden van de **SGP-fractie** vragen waarom de regering gekozen heeft voor de aanduiding cliënt voor de inwoner die schulphulpverlening ontvangen. Zij vinden de term niet fraai in de relatie tussen burger en overheid, zeker niet in de sfeer van schuldhulpverlening.

De voorzitter van de commissie,
Rog

De adjunct-griffier van de commissie,
Kraaijenoord